

Zadeva C-67/24 [Amozov]ⁱ

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

29. januar 2024

Predložitveno sodišče:

Sofijski rayonen sad (Bolgarija)

Datum predložitvene odločbe:

16. januar 2024

Predlagatelj:

R. K.

Nasprotni udeleženci:

K. Ch.

D. K.

E. K.

SKLEP

št. 20113271

Sofija, 16. januar 2024

SOFIJSKI RAYONEN SAD (OKRAJNO SODIŠČE V SOFIJI, BOLGARIJA), [...] *(ni prevedeno)*

[...] *(ni prevedeno)*

zaradi preizkusa civilne zadeve št. 22941/2020 in ob upoštevanju naslednjega:

- 1 Podlaga za postopek je člen 276, prvi odstavek, PDEU.

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno in ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

- 2 Gre za razlago uvodne izjave 15 v povezavi s členom 3, točki (a) in (d), ter členom 5 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL 2009, L 7, str. 1).

STRANKE POSTOPKA V GLAVNI STVARI

3 1. Predlagatelj:

4 Predlagatelj je [R. K.], [...] (*ni prevedeno*) Sofija [...] (*ni prevedeno*)

5 [...] (*ni prevedeno*) (zastopnik)

6 2. Nasprotni udeleženci:

7 Nasprotni udeleženci so:

8 [K. Ch.], [...] (*ni prevedeno*) Kanada

9 [D. K.], [...] (*ni prevedeno*) Kanada

10 [E. K.], [...] (*ni prevedeno*) Kanada

11 [...] (*ni prevedeno*) (zastopnik)

PREDLOGI STRANK

12 Predmet postopka v glavni stvari je predlog, ki ga je vložil [R. K.] zoper [K. Ch.], [D. K.] in [E. K.], za spremembo preživnin, ki jih je določilo sodišče.

13 Vrhovno sodišče province Québec, oddelek za družinsko sodstvo, okraj Trebon, je predlagatelju z odločbo naložilo plačilo mesečne preživnine otrokoma [D. K.] in [E. K.], vsakemu v višini 613,75 kanadskega dolarja (CAD), in ženi [K. Ch.] v višini 2727,50 CAD.

14 Predlagatelj predlaga, naj se prisojene preživnine spremenijo tako, da se preživnina za [D. K.] zniža s 613,75 CAD na 180 levov (BGN), [preživnini] za [E. K.] in [K. Ch.] pa se prenehata plačevati.

NACIONALNO PRAVO

15 **1. Graždanski protsesualen kodeks** (zakonik o civilnem postopku) [...] (*ni prevedeno*), v nadaljevanju: **GPK**

16 „Pritožba

Člen 274 (1) Pritožbe zoper sklepe sodišča so dopustne,

1. če se s sklepom postopek konča in
2. v primerih, izrecno določenih z zakonom.

17 Preizkus pritožbe in odločitev o pritožbi

Člen 278 [...] *(ni prevedeno)*

(2) Sodišče ob razveljavitvi izpodbijanega sklepa vsebinsko odloči o zadevi. Izvajanje dokazov je dopustno, če sodišče meni, da je to potrebno.

(3) Sklep, s katerim se odloči o pritožbi, je za sodišče nižje stopnje zavezujoč. [...]“

18 2. Zakon o osebah in družini [...] *(ni prevedeno)*

19 [...] *(ni prevedeno)*

20 2. Ob dopolnitvi 18. leta starosti nastopi polnoletnost in s tem neomejena sposobnost biti nosilec pravic in obveznosti.

21 3. Osebe, mlajše od 14 let, so poslovno nesposobne.“

22 3. Družinski zakonik [...] *(ni prevedeno)*:

Poglavje 10

PREŽIVNINA

23 „Upravičenost do preživnine

Člen 139 Upravičen do preživnine je, kdor je nezmožen za delo in se ne more preživljati z lastnim premoženjem.

24 Vrstni red v primeru več zavezancev

Člen 140 (1) Upravičenci do preživnine lahko svoje zahteve uveljavljajo v naslednjem vrstnem redu zoper:

1. otroke in zakonce;
2. starše;
3. razvezane zakonce;
4. vnuke in pravnuke;
5. brate in sestre;
6. stare starše in ascendente.

[...] (*ni prevedeno*)

25 Vrstni red v primeru več upravičencev do preživnine

Člen 141 Če je upravičenec do preživnine več, je zavezanec dolžan plačevati preživnino v naslednjem vrstnem redu:

1. otrokom in zakoncem;
2. staršem;
3. razvezanim zakoncem;
4. vnukom in pravnukom;
5. bratom in sestram;
6. starim staršem in ascendentom.

26 Višina preživnine

Člen 142 (1) Višina preživnine, ki se plačuje, se določi glede na potrebe upravičenca do preživnine in v skladu z zmožnostmi zavezanca.

(2) Najnižja preživnina za otroka znaša četrtno zakonsko določene minimalne plače.

27 Preživnina za mladoletne otroke

Člen 143 (1) Vsak starš je dolžan v skladu s svojimi zmožnostmi in svojim ekonomskim položajem zagotoviti življenjske razmere, potrebne za otrokov razvoj.

(2) Starši so dolžni preživljati svoje mladoletne otroke, ne glede na to, ali so zmožni za delo in ali se lahko preživljajo s svojim premoženjem.

(3) Starši imajo preživninsko obveznost tudi, če otrok ne živi z družino.

(4) [...] (*ni prevedeno*) [Dodatek k preživnini za posebne potrebe otroka]

28 Preživnina za polnoletne otroke, ki se šolajo

Člen 144 Starši so dolžni preživljati svoje polnoletne otroke, ki kot redni dijaki oziroma študenti v okviru običajnega trajanja izobraževanja obiskujejo srednjo šolo oziroma fakulteto, do dopolnjenega 20. oziroma 25. leta starosti, če se ti ne morejo preživljati sami s svojim delom ali premoženjem in lahko starši brez posebnih težav plačujejo preživnino.

29 Preživljanje razvezanega zakonca

Člen 145 (1) Pravico do preživnine ima zakonec, ki ni kriv za razvezo zakonske zveze.

(2) Preživnina se plačuje največ tri leta po razvezi zakonske zveze, razen če sta se stranki sporazumeli o daljšem obdobju. Sodišče lahko obdobje plačevanja preživnine podaljša, če je upravičenec do preživnine v posebej težkem položaju, zavezanec pa lahko preživnino plačuje brez posebnih težav.

(3) Pravica razvezanega zakonca do preživnine preneha, če ta sklene zakonsko zvezo.

30 Preživljanje s plačevanjem denarne rente

Člen 146 (1) Denarna renta se plačuje mesečno. V primeru plačilne zamude se plačajo zakonske zamudne obresti.

[...] (*ni prevedeno*)

31 Odpoved pravici do preživnine

Člen 147 Odpoved preživnini za naprej je nična.

32 Prepoved pobota

Člen 148 Pobot preživninske terjatve ni dopusten.

33 Preživnina za nazaj

Člen 149 Upravičenec lahko preživnino za nazaj zahteva za največ eno leto pred vložitvijo tožbe.

34 Sprememba in razveljavitev preživninske obveznosti

Člen 150 V primeru spremembe razmer se lahko prisojena preživnina ali dodatki spremenijo ali razveljavijo.

35 [...] (*ni prevedeno*) [Člen 151, Prenehanje pravice do preživnine]

[...] (*ni prevedeno*)“

36 4. Kodeks na mehdunarodnoto chastno pravo (zakonik o mednarodnem zasebnem pravu, v nadaljevanju: KMChP) [...] (*ni prevedeno*)

37 „Splošna pristojnost

Člen 4 (1) Bolgarska sodišča in drugi bolgarski organi imajo mednarodno pristojnost, če:

1. ima tožena stranka ali nasprotni udeleženec običajno prebivališče, statutarni sedež ali sedež dejanske uprave v Republiki Bolgariji;

2. je tožeča stranka ali predlagatelj bolgarski državljan ali pravna oseba bolgarskega prava.

38 Pristojnost v preživninskih zadevah

Člen 11 Bolgarska sodišča so za preživninske zadeve razen v primerih iz člena 4(1) pristojna tudi, če ima upravičenec do preživnine običajno prebivališče v Bolgariji.

39 Izključna pristojnost

Člen 22 Mednarodna pristojnost bolgarskih sodišč in drugih bolgarskih organov je izključna samo, če je to izrecno določeno.

40 Pristojnost bolgarskih sodišč na podlagi konkludentnega ravnanja

41 **Člen 24** [...] (*ni prevedeno*) Če je pristojnost bolgarskih sodišč mogoče določiti s sporazumom iz člena 23(1), je lahko podana tudi brez takega sporazuma s tem, da jo tožena stranka v roku za odgovor na tožbo izrecno ali konkludentno prizna tako, da se spusti v postopek.

42 Pristojnost v primeru spremembe razmer

Člen 27 (1) Če je ob začetku postopka podana mednarodna pristojnost, ostane podana tudi, če naknadno med postopkom prenehajo pogoji zanjo.

(2) Če ob začetku postopka mednarodna pristojnost ni podana, ta nastopi, če med postopkom pride do izpolnitve pogojev zanjo.“

43 5. Nacionalna sodna praksa

44 **5.1 Sodba št. 131 Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče, Bolgarija, v nadaljevanju: VKS) z dne 1. junija 2015** [...] (*ni prevedeno*), s katero je bilo vsebinsko odločeno o predlogu za znižanje preživnine, ki jo je prisodilo vrhovno sodišče države K., Združene države Amerike, na katerem je temeljila odločba, ki se je izpodbijala pri VKS (vrhovno kasacijsko sodišče).

45 Sofijski gradski sad (mestno sodišče v Sofiji, Bolgarija) je v izpodbijani odločbi ugotovilo, da je pristojno za odločanje o predlogu (na podlagi člena 4(1), točka 2, KMChP, ker je bil predlog vložen pred začetkom veljavnosti Uredbe Sveta [ES] št. 4/2009), odločilo, da se uporablja bolgarsko pravo (člen 87(2) KMChP), in zavrnilo predlog kot neutemeljen. Predlagatelj, oče nasprotne udeleženke, rojene 28. januarja 1996, je z družino živel v Združenih državah, kjer je njegova hči po razvezi zakonske zveze ostala s svojo materjo in nadaljevala šolanje. Leta 2007 je dal odpoved v službi in se vrnil v Bolgarijo. Z odločbo [...] (*ni prevedeno*) [mestnega sodišča v Sofiji] [...] (*ni prevedeno*) je bila odločba o preživnini, ki jo je izdalo vrhovno sodišče države K. [...] (*ni prevedeno*) priznana in razglašena za izvršljivo v delu, v katerem se je osebi A. E. K. z njo naložilo, da mora svojemu

mladoletnemu otroku M. A. K., stanujočemu v [...] (*ni prevedeno*) ZDA, od 1. septembra 2007 plačevati mesečno preživnino v višini 1309 ameriških dolarjev. Sodišče je spremembo prisojene višine preživnine zavrnilo zato, ker naj bi bila ta določena na podlagi potrebnih sredstev za preživljanje otroka ob upoštevanju razmer v državi, v kateri je otrok živel s starši in v kateri je ostal po razvezi, preživnino pa naj bi bilo treba določiti na podlagi teh okoliščin. Tega, da ima predlagatelj še enega mladoletnega otroka (rojenga 3. septembra 2012), naj ne bi bilo treba podrobneje obravnavati, ker naj mu zdaj ne bi bilo treba plačevati preživnine otroku M., ki je vmes postal polnoleten. Po drugi strani naj bi predlagatelj prostovoljno dal odpoved v dobro plačani službi v ZDA in naj bi bil po vrnitvi v Bolgarijo zmožen plačevati dolgovano preživnino, naj bi večkrat zamenjal službo in naj bi za bolgarske razmere dobro zaslužil ter prejemal visoke odpravnine zaradi prenehanja pogodb o zaposlitvi in visoke plače, leta 2010 naj bi prodal lastniško nepremičnino. Sodišče je poleg tega opozorilo, da so starši v skladu s členom 143(2) GPK dolžni preživljati svoje mladoletne otroke brez omejitev, in sicer, ne glede na to, ali so zmožni za delo in ali se lahko preživljajo s svojim premoženjem, in da spremembe višine preživnine ni mogoče utemeljiti s tem, da se je dohodek starša, ki je zavezanec za plačevanje preživnine, znižal ali da je sprejel zaposlitev, ki ni v skladu z njegovimi kvalifikacijami, če se s tem namerava preprečiti, da bi bila otrokova pravica do preživnine izpolnjena.

- 46 Ta odločba je na spletu dostopna na tej povezavi: <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=ot-delo&id=50B246F1E99D0F28C2257E53004AF610>.
- 47 **5.2 S sodbo št. 301 VKS (vrhovno kasacijsko sodišče) z dne 7. oktobra 2013** [...] (*ni prevedeno*) je bilo odločeno, da je izpodbijana odločba, s katero je bilo odločeno o pritožbi, nedopustna, ker je bila zakonska zveza med predlagateljem A. B. A. in osebo R. D. G. na prvi stopnji z odločbo sodišča Kraljevine Španije z dne 3. marca 2006 [...] (*ni prevedeno*) razvezana in je bilo predlagatelju z njo naloženo, da mora svoji mladoletni hčerki (nasprotni udeleženki A. B. D.) plačevati mesečno preživnino v višini 250 EUR. Ob izdaji sodne odločbe sta imela tako predlagatelj kot tudi nasprotna udeleženka običajno prebivališče na ozemlju Španije, države članice v smislu Uredbe (ES) št. 4/2009. S sklepom št. 35/9.12.2008 [...] (*ni prevedeno*) Okrazhen sad Targovishte (okrožno sodišče v Targovishtu, Bolgarija) je bila odločba španskega sodišča razglašena za izvršljivo na bolgarskem ozemlju. V tem času je predlagatelj svoje običajno prebivališče prenesel v Bolgarijo, večkratno zmanjšal svoje možnosti zaslužka in ni bil zmožen plačevati preživnine v višini, ki jo je določilo špansko sodišče. Zato je zaprosil bolgarsko sodišče, naj višino preživnine, ki jo je moral plačevati svoji mladoletni hčerki, zniža z 250 EUR na 80 BGN.
- 48 VKS (vrhovno kasacijsko sodišče) je v obrazložitvi navedlo, da je že iz navedb in v predlogu oblikovanih zahtevkov razvidno, da bolgarsko sodišče na podlagi člena 8(1) Uredbe (ES) št. 4/2009 ni pristojno za odločanje o predlogu. Če je sodišče druge države članice prisodilo določeno višino preživnine in upravičenec do preživnine ni spremenil običajnega prebivališča, naj zavezanec za plačevanje preživnine od sodišča druge države članice ne bi mogel zahtevati, naj spremeni to

odločitev. To naj bi bilo dopustno samo v izjemnih primerih iz člena 8(2) Uredbe (ES) št. 4/2009, med katere naj sprememba običajnega prebivališča zavezanca za plačevanje preživnine (v tem primeru predlagatelja) ne bi spadala. Zakoniti zastopnik nasprotne udeleženke naj bi že v odgovoru na predlog ugovarjal pristojnosti bolgarskega sodišča, ker naj bi imela nasprotna udeleženka običajno prebivališče v Kraljevini Španiji. To dejstvo naj bi bilo razvidno že iz spisa in naj med strankama ne bi bilo sporno. Obstoja okoliščin, ki naj bi govorile v prid uporabi ene od izjem iz člena 8(2) Uredbe (ES) št. 4/2009, naj se ne bi niti zatrjevalo niti ugotovilo, tako da bi morale bolgarsko sodišče po uradni dolžnosti ugotoviti in razglasiti svojo nepristojnost. S tem, ko tega ni storilo, ampak je odločilo o vsebini, naj bi izdalo nedopustno odločbo, kar naj bi bil razlog za kasacijsko pritožbo v smislu člena 281, točka 2, GPK. Zato naj bi bilo treba to odločbo razveljaviti in ustaviti izvršitev, ki temelji na njej, nasprotni udeleženci pa povrniti stroške postopka.

49 Ta odločba je dostopna na spletni strani Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče): <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=B9C4C9AEE38E5D30C2257BFD0028FA2C>.

50 5.3 Sodba št. 313 VKS (vrhovno kasacijsko sodišče) z dne 10. septembra 2012 [...] (*ni prevedeno*)

V skladu s sodbo št. 280 VKS (vrhovno kasacijsko sodišče) z dne 28. septembra 2011 [...] (*ni prevedeno*) se potrebe upravičenca do preživnine določijo na podlagi njegovih običajnih življenjskih razmer ob upoštevanju njegove starosti, njegove izobrazbe in drugih upoštevnihi okoliščin posameznega primera, medtem ko se zmožnost zavezanca za plačevanje preživnine določi na podlagi njegovega dohodka, njegovega premoženja in njegovih kvalifikacij. Preživnino za mladoletne otroke naj bi plačevala oba starša, vsak v skladu s svojimi zmožnostmi, pri čemer naj bi se staršu, ki vzgaja otroka, upoštevala skrb za otroka.

Ta sodba je dostopna na spletni strani Varhoven kasatsionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče): <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=133E725004D449DDC2257919004148A5>.

51 DEJANSKO STANJE

52 Glavni predmet postopka v glavni stvari, ki poteka pred predložitvenim sodiščem, je predlog, ki ga je vložil [R. K.] zoper svojo bivšo ženo [K. Ch.], svojo hčerko [D. K.] in svojega sina [E. K.] za spremembo preživnin, ki jih je določilo sodišče.

53 Predlagatelj je bolgarski državljan in mu je bilo z odločbo vrhovnega sodišča, oddelek za družinsko sodstvo, provinca Québec, okraj Trebon, naloženo, da mora vsakemu od svojih dveh takrat mladoletnih otrok s kanadskim in bolgarskim državljanstvom plačevati mesečno preživnino v višini 613,75 CAD, svoji ženi, od katere se je razvezal, kanadski državljanke, pa preživnino za zakonca v višini 2727,50 CAD. Ta odločba je pravnomočna.

- 54 Predlagatelj trdi, da je bila preživnina priznana z odločbo, s katero je bila razvezana zakonska zveza med njim in njegovo ženo [K. Ch.] in urejeno vprašanje pravice do varstva in vzgoje ter preživljanja otrok. Ob vložitvi predloga naj bi imel stalno prebivališče v Sofiji v Republiki Bolgariji.
- 55 Navaja, da je njegov sin [E. K.] polnoleten, on pa mu mora zaradi te odločbe še naprej plačevati preživnino.
- 56 Od konca leta 2018 naj bi bil brezposeln in naj ne bi imel niti premoženja niti nepremičnega premoženja. V Kanadi naj bi vložil predlog za osebni stečaj, 21. junija 2018 pa naj bi bil na podlagi potrdila o odpisu preostanka dolga, ki ga je izdal [...] (*ni prevedeno*), stečajni upravitelj z licenco, razglašen za plačilno nesposobnega. Leta 2019 naj bi zapustil Kanado in se preselil v Sofijo.
- 57 Senat, ki odloča o zadevi, je poskušal nasprotnim udeležencem v Kanadi v okviru pravne pomoči vročiti sodna pisanja na naslovu, ki je naveden v predlogu, vendar na tem naslovu niso bili dosegljivi. Zato so bili nasprotni udeleženci vabljeni s pritrditvijo obvestila na njihovem prijavljenem naslovu v Bolgariji in jim je bil postavljen posebni zastopnik.
- 58 Posebni zastopnik v odgovoru na predlog ugovarja pristojnosti bolgarskega sodišča za odločanje o predlogih. Podlaga za ugovor je, da nasprotni udeleženci nimajo običajnega prebivališča v Republiki Bolgariji.
- 59 Senat, ki odloča o zadevi, je s sklepom št. 20082014/6.3.2023 zaradi nepristojnosti bolgarskega sodišča ustavil postopek. V obrazložitvi sklepa se je skliceval na uvodno izjavo 15 Uredbe Sveta št. 4/2009: „Zaradi varovanja interesov preživninskih upravičencev in spodbujanja ustreznega sodnega varstva v Evropski uniji bi bilo treba pravila o pristojnosti, kot izhajajo iz Uredbe (ES) št. 44/2001, prilagoditi. Dejstvo, da je običajno prebivališče tožene stranke v tretji državi, ne bi smelo več biti razlog, da se pravila Skupnosti o pristojnosti ne uporabijo, in prav tako ne bi bilo več treba predvideti napotitve na nacionalna pravila o pristojnosti. Zato pa bi bilo treba v tej uredbi opredeliti, v kakšnem primeru lahko sodišče neke države članice uveljavi pomožno pristojnost.“ V sklepu je navedeno, da se ta uredba splošno uporablja in velja v razmerju do tretjih držav, kot je Kanada.
- 60 Predlagatelj je zoper ta sklep o ustavitvi postopka vložil pritožbo pri mestnem sodišču v Sofiji in predlagal njegovo razveljavitev. Nasprotni udeleženci v odgovoru na pritožbo zastopajo stališče, da je izpodbijani sklep zakonit, in se strinjajo z obrazložitvijo sodišča.
- 61 S sklepom št. 9114/1.8.2023 [...] (*ni prevedeno*) je bil sklep okrajnega sodišča v Sofiji razveljavljen in zadeva vrnjena v nadaljnjo obravnavo. Mestno sodišče v Sofiji je navedlo, da sta nasprotna udeleženca, to je otroka predlagatelja in pritožnika, bolgarska državljana s stalnim prebivališčem v Kanadi.

- 62 Ker naj Kanada ne bi bila članica Evropske unije, naj se pravila o razmejitvi pristojnosti iz člena 3 in naslednjih Uredbe (ES) št. 4/2009 (v sklepu pomotoma naveden člen 4 Uredbe) ne bi uporabljala. Poleg tega naj bi se uvodna izjava 15 te uredbe nanašala na možnost „preživninskih upravičencev“, da svoje preživninske zahtevke uveljavljajo tudi, če ima „tožena stranka“ običajno prebivališče v tretji državi, kar pomeni, da naj v tej uvodni izjavi ne bi šlo za pravice zavezancev za plačevanje preživnine, ampak za pravice upravičencev do preživnine. Zato naj bi bilo treba uporabiti opredelitev pojma „upravičenec“ iz člena 2, točka 10, Uredbe, v skladu s katero upravičenec „pomeni vsako fizično osebo, ki ima pravico do preživnine ali to pravico uveljavlja“ (taka je tudi argumentacija v sodbi v zadevi C-501/20, M P A). Uvodna izjava 15 Uredbe naj bi bila neposredno povezana s členom 6 Uredbe, ki naj bi se nanašal na pomožno pristojnost države članice, ne pa s členom 3, ki naj se ne bi uporabljal v celoti, ker naj bi se nanašal na razmejitev pristojnosti med državami članicami.
- 63 Pravo Unije naj se iz navedenih razlogov ne bi uporabljalo za ženo predlagatelja, od katere se je razvezal, ki naj bi bila kanadska državljanka.
- 64 Za pravna razmerja med strankami postopka naj se morebitna pravila iz mednarodnih pogodb ne bi uporabljala, ker naj ne bi bilo razvidno, da sta državi sklenili pogodbo na področju preživninskih obveznosti.
- 65 Glede na navedeno naj bi bilo treba pristojnost za odločanje v zadevi določiti na podlagi določb zakonika o mednarodnem zasebnem pravu Republike Bolgarije. Na podlagi člena 11 v povezavi s členom 4(1), točka 2, KMChP naj bi bilo za odločanje o predlogu bolgarskega državljana, kakršen je obravnavani, pristojno bolgarsko sodišče.
- 66 Predložitveno sodišče se ne strinja s stališčem, ki se zastopa v sklepu mestnega sodišča v Sofiji. Meni, da bi bila rešitev spora na podlagi zavezujočih ugotovitev pritožbenega sodišča lahko v nasprotju z določbami prava Unije, zlasti Uredbo št. 4/2009 o mednarodni pristojnosti.
- 67 V skladu s tabelo o uporabi Haaške konvencije iz leta 2007 o preživninskih zahtevkih (<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=131>) ta konvencija ne velja za kanadsko provinco Québec. Konvencija bo od 1. februarja 2024 veljala za provinco Ontario, v kateri imajo nasprotni udeleženci svoj naslov (pri čemer pa ni jasno, ali imajo tam tudi običajno prebivališče).
- 68 POVEZAVA S PRAVOM UNIJE, POTREBNOST RAZLAGE**
- 69 Ugotoviti je treba, da gre v obravnavanem primeru za civilni sodni postopek s čezmejnimi elementom, pri čemer so nasprotni udeleženci kanadski državljani, predlagateljeva otroka pa imata tudi bolgarsko državljanstvo.
- 70 Senatu, ki odloča o zadevi, se postavlja več vprašanj v zvezi z njegovo pristojnostjo v tej zadevi, in sicer, prvič, ali je pritožbeno sodišče uvodno

izjavo 15 Uredbe upravičeno štelo kot podlago za to, da se Uredba ne uporablja v razmerju med osebami, ki prebivajo na ozemlju države članice Unije, in osebami, ki ne prebivajo na ozemlju države članice Unije. Upoštevati je treba, da se lahko Uredba splošno uporablja, kar ni odvisno od tega, ali so deležniki državljani tretjih držav, tako da bi bilo treba za Uredbo šteti, da se uporablja. Zato bi bilo treba preveriti, ali je lahko podlaga za pristojnost bolgarskega sodišča člen 6 Uredbe št. 4/2009, če ima ena od strank državljanstvo države, ki ni članica Evropske unije, upravičenec do preživnine pa je državljan tretje države.

- 71 Poleg tega je treba glede na navedbe pritožbenega sodišča pojasniti vprašanje, ali je treba pojem „zahteva glede preživnine“, ki je odločilen za določitev stvarnega področja uporabe Uredbe, razumeti tako, da zajema tudi predlog za spremembo preživnine z njenim znižanjem. To je vprašljivo zaradi cilja Uredbe, predstavljenega v uvodnih izjavah od 9 do 11, ki je zagotoviti varstvo upravičencem do preživnine, ne pa zavezancem za plačevanje preživnine. Zato je treba Uredbo – kot je razvidno iz točk od 25 do 27 sodbe z dne 18. decembra 2014 v združenih zadevah C-400/13 in C-408/13, Sanders – razlagati v tem smislu. Tako se postavlja vprašanje, ali se pravila o pristojnosti iz Uredbe, z izjemo njenega člena 8, tudi ob upoštevanju tega, da ne gre samo za interese zavezancev za plačevanje preživnine, ampak tudi za interese upravičencev do preživnine, uporabljajo za postopke, v katerih se zahteva znižanje prisojene preživnine. Če bi Sodišče presodilo, da se pravila iz te uredbe ne uporabljajo, bi se lahko uporabila nacionalna pravila o pristojnosti, na podlagi katerih lahko zavezanec za plačevanje preživnine precej bolj svobodno izbere kraj, v katerem bo začel postopek, zaradi česar se ranljivi upravičenci do preživnine težje branijo.
- 72 Senat, ki odloča o zadevi, v zvezi z uporabo člena 8(1) Uredbe, ki določa, da se postopkov za spremembo preživnine ne sme začeti v državah, v katerih upravičenec do preživnine nima običajnega prebivališča, meni, da te določbe ne more uporabiti, ker Kanada do 1. februarja 2024 ni postala pogodbenica Haaške konvencije iz leta 2007. Konvencija po tem datumu vsekakor ne bo veljala za provinco Québec, pri čemer ima sodišče v obravnavanem primeru (ker mu ni znan sedanji naslov nasprotnih udeležencev v Kanadi) velike težave ugotoviti, ali je običajno prebivališče upravičencev do preživnine v provinci Québec ali v provinci Ontario, za katero bo Konvencija veljala. Vendar pristop nekaterih kanadskih provinc k Haaški konvenciji iz leta 2007 za vprašanja za predhodno odločanje ni pomemben zato, ker je predložitveno sodišče pri reševanju spora zavezano upoštevati ugotovitve mestnega sodišča v Sofiji, ki zastopa stališče, da se Uredba za zadeve, v katerih sodelujejo kanadski državljani, sploh ne uporablja.
- 73 Če bi Sodišče presodilo, da se Uredba uporablja za predloge za znižanje preživnine, bi bilo treba poleg tega pojasniti, ali pomožna pristojnost iz člena 6 velja tudi, če imata dva od nasprotnih udeležencev poleg državljanstva, ki ga imajo vse stranke, še neko drugo državljanstvo. Zdi se, da je cilj člena 6 ustvariti podlago za pristojnost na podlagi državljanstva, ki ga imata obe stranki, kot edine možne navezne točke v primeru, da o predlogu ne more odločati nobeno drugo sodišče v Uniji ali v pridruženih državah, pri čemer je tudi tu cilj, da se

upravičencem do preživnine omogoči, da svoje zahtevke uveljavljajo pred sodiščem, ki lahko o njih veljavno odloči. Vendar isto državljanstvo v primerih, v katerih upravičenec do preživnine živi zunaj Unije in ne gre za predlog za priznanje preživnine, ampak za predlog za njeno spremembo z znižanjem, ni prednost, ampak slabost, ker bi se moral upravičenec do preživnine, čeprav ni tesno povezan z državo svojega drugega državljanstva, proti temu predlogu braniti pred sodiščem v tej državi. V tem okviru se zdi, da preudarki iz točk 30 in 45 sodbe z dne 5. septembra 2019 v zadevi C-468/18, R proti P, ne varujejo ranljivega upravičenca do preživnine, tako da je treba preveriti, ali je treba pojem „državljanstvo, ki ga imata obe stranki“ v smislu člena 6 Uredbe razumeti, kot da imata upravičenec do preživnine in zavezanec za plačevanje preživnine povsem enaki državljanstvi, oziroma ali se lahko ta določba uporablja tudi v primeru, da imata stranki več različnih državljanstev.

74 Nazadnje je treba preveriti, ali je mogoče predlog za znižanje preživnine vložiti na podlagi določb o forumu necessitatis iz člena 7 Uredbe. V skladu z uvodno izjavo 16 Uredbe (ES) št. 4/2009 se ta določba uporablja, če postopka ni mogoče začeti pred sodiščem, ki bi bilo pristojno na podlagi drugih pravil o pristojnosti, ali če od predlagatelja ni mogoče pričakovati, da bo lahko začel postopek pred tem sodiščem, kar je pogojeno z obstojem „izrednih okoliščin“. Zato se postavlja vprašanje, ali ni cilj prej to, da se razbremeni le upravičence do preživnine, ne pa zavezancev za plačevanje preživnine, pri katerih pač ne morejo biti podane izredne okoliščine, zaradi katerih je potrebna preživnina kot sredstvo za zagotovitev njihovega preživetja. Omeniti je treba, da taka pristojnost ni določena v nobeni od drugih uredb o mednarodni pristojnosti v civilnih ali gospodarskih zadevah.

75 STALIŠČE PREDLOŽITVENEGA SODIŠČA

76 Predložitveni senat meni, da bolgarsko sodišče ni pristojno za odločitev o zadevi iz teh razlogov:

77 Predlagatelj, ki je bolgarski državljan, je vložil predlog za znižanje ali prenehanje plačevanja preživnine, ki mu je bilo kot zavezancu za plačevanje preživnine naloženo z odločbo vrhovnega sodišča v Québecu, Kanada. Dva nasprotna udeleženca, njegova otroka, sta bolgarska in kanadska državljana, vendar imata običajno prebivališče v Kanadi. V interesu upravičencev do preživnine je, da se zadeva obravnava tam, kjer imajo običajno prebivališče, vendar ni jasno, ali se uporablja člen 8 Uredbe, ki določa izjeme od tega, poleg tega je pritožbeno sodišče zavezujoče ugotovilo nasprotno. Upravičenec do preživnine je v tem okviru oseba, ki ima pravico do preživnine, zaradi česar je šibkejša stranka v postopku. Ob vložitvi predloga je bila ena od strank v postopku mladoletna. V interesu tega otroka je, da se postopek opravi v državi, v kateri ima običajno prebivališče.

78 Predložitveni senat meni, da pristojnost bolgarskih sodišč glede bivše žene, ki je kanadska državljanica, ne more temeljiti na merilih Uredbe (ES) št. 4/2009.

- 79 To, da je predlagatelj zavezanec za plačevanje preživnine, ne more biti razlog za izključitev uporabe določb Uredbe, ki se nanašajo na pristojnost, v korist nacionalnega prava, zlasti določb KMChP, kot je navedlo mestno sodišče v Sofiji v svojem sklepu, s katerim je predložitvenemu sodišču naložilo, naj odloči o zadevi, ker naj bi bilo pristojno za vse tri nasprotne udeležence. Uredba v preživninskih zadevah v celoti nadomešča pravila o pristojnosti iz KMChP, predložitveno sodišče pa meni, da je to poenotenje potrebno in pomembno zaradi varstva upravičencev do preživnine.

Zaradi tega je okrajno sodišče v Sofiji

SKLENILO:

Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje PREDLOŽIJO ta VPRAŠANJA ZA PREDHODNO ODLOČANJE:

1. Ali je treba uvodno izjavo 15 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah razlagati tako, da

ne nasprotuje nacionalni sodni praksi, v skladu s katero se mednarodna pristojnost sodišč za odločanje o zahtevi glede preživnine oseb, ki imajo običajno prebivališče v tretji državi (v tem primeru Kanadi), določi na podlagi nacionalnega prava, ne pa na podlagi te uredbe?

2. Ali je treba člena 3 in 8 Uredbe (ES) št. 4/2009 razlagati tako, da

ne nasprotujeta nacionalni sodni praksi, v skladu s katero pojem „zahteva glede preživnine“ ne zajema predloga za znižanje preživnine in se členi od 3 do 6 Uredbe uporabljajo samo za zahteve za priznanje preživnine?

3. Ali je treba člen 6 Uredbe (ES) št. 4/2009 razlagati tako, da pojem „državljanstvo, ki ga imata obe stranki“ zajema tudi primere, v katerih ima ena ali več strank dvojno državljanstvo, ali zajema le primere povsem enakih državljanstev?

4. Ali je treba člen 7 Uredbe (ES) št. 4/2009 razlagati tako, da

ne nasprotuje stališču, da gre za „izjemni primer“, če zavezanec za plačevanje preživnine vloži predlog za znižanje preživnine in ima upravičenec do preživnine običajno prebivališče v tretji državi ter razen zaradi svojega državljanstva ni na noben drug način povezan z Unijo?

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) (Postopek)